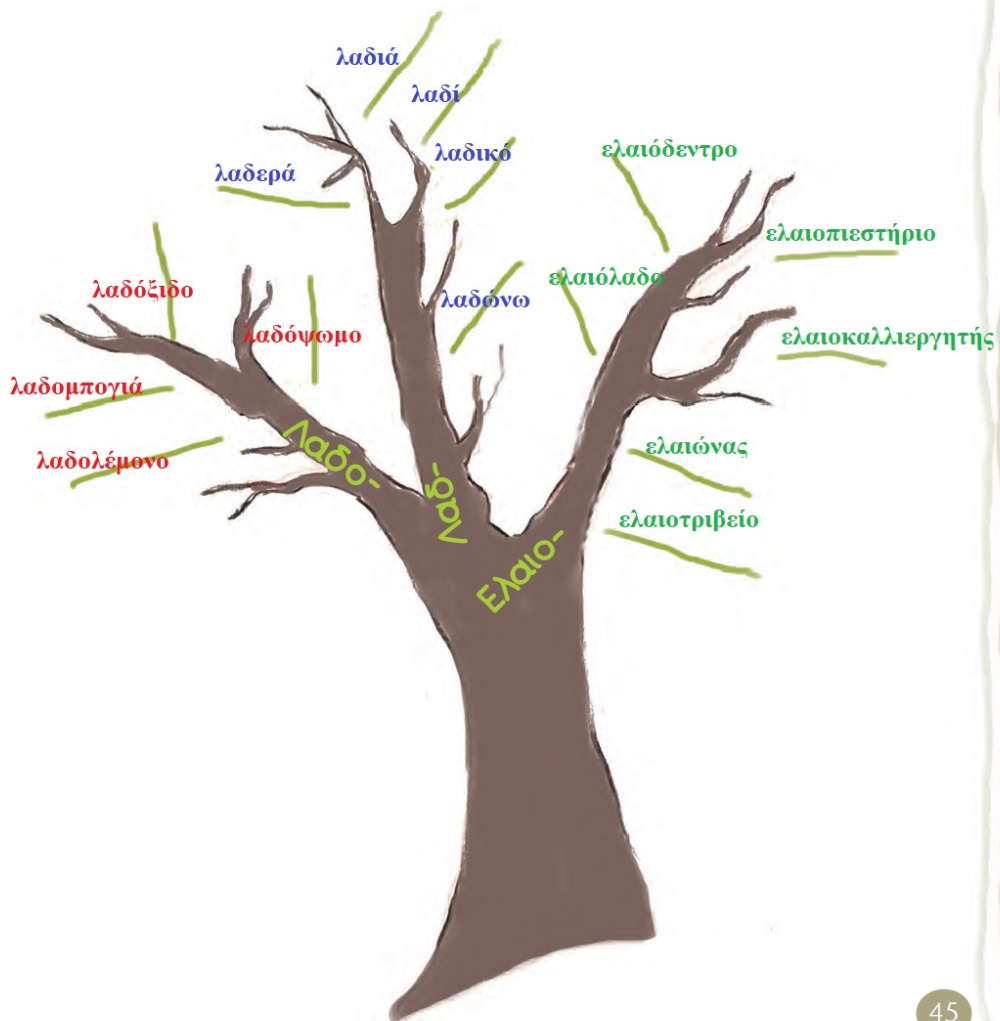

Θέλετε να κάνετε τη μικρή ελιά να ανθίσει και να βλαστήσει;

Βάλτε στα κλαδιά τις λέξεις από το λεξιλόγιο της ενότητας προσέχοντας ποιες ταιριάζουν σε κάθε κλαδί.

καλλιέργεια, μπολιάζω, ελαιόδεντρο, ελαιόλαδο, ελαιοπιεστήριο, ελαιοκαλλιεργητής, ελαιώνας, κανόνας, αιώνας, αγριελιά, μεσογειακός, -η, -ο, ελαιοτριβείο, λαδερά, λαδομπογιά, λαδιά, λαδί, λαδικό, λαδώνω, λαδολέμονο, λαδόξιδο, λαδόψωμο

Πίνακας Αυτοαξιολόγησης

Για να δω τι έμαθα...		Σημειώνω ένα ✓ στο αντίστοιχο κουτάκι	
Σ' αυτή την ενότητα έμαθα:	Χρειάζομαι ακόμα βοήθεια	Μπορώ μόνος μου	Μπορώ να βοηθήσω τον συμμαθητή μου
Να γράφω σωστά τα κύρια ονόματα και τα επίθετα που παράγονται από αυτά.			
Να κλίνω σωστά τα θηλυκά ουσιαστικά σε -η.			
Να αναγνωρίζω σε ένα κείμενο τις προσωποποιήσεις και να τις χρησιμοποιώ στον λόγο μου.			
Να χρησιμοποιώ σωστά τον αόριστο των ρημάτων στην παθητική φωνή.			
Να χωρίζω ένα κείμενο σε παραγράφους και να βρίσκω τις βασικές τους ιδέες.			
Να γράφω σωστά λέξεις που έχουν σχέση με το λάδι και την ελιά.			
Να χρησιμοποιώ την έκθλιψη, την αποκοπή και την αφαίρεση.			
Να χρησιμοποιώ σωστά τις αυτοπαθείς αντωνυμίες.			
Να υποστηρίζω την άποψή μου με επιχειρήματα.			

Η Ραλλού σάς προτείνει.

- Ελληνική Μυθολογία, Τόμοι 3, 5, Εκδοτική Αθηνών Α.Ε., 1986.
 Λαμπράκη Μυροσίνη, *Λάδι, Γεύσεις και Πολιτισμός 5000 χρόνων*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 1999.
 Μαστρομιχαλάκη Α. - Βούκανου Μ. *Παιχνιδομαγειρέματα*, εκδ. Ακρίτας, Αθήνα, 2002.
 Περιοδικό *Ελιά & Ελαιόλαδο*, εκδ. Άξιον Εκδοτική, Αθήνα.
 Σακελλαρίου Χάρης, *Μύθοι και περιέργα από τον κόσμο των φυτών*, Βιβλιοπωλείον της «Εστίας», x.x.
 Ταλιάνης Δ. - Θεοδωρίδης Π. *Η ελιά στην Ελλάδα, Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Απολιθωμένου Δάσους Λέσβου*, Εκδόσεις Τοπίο, 2001.
 Τριβιζάς Ευγένιος, *Η Δέσποινα και το περιστέρι*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2003.
 Ψιλάκη Μ. - Ψιλάκης Ν. - Καστανάς Η., *Ο πολιτισμός της ελιάς*, εκδ. Καρμάνωρ, Ηράκλειο, 1999.

Ανθολόγιο: Ευγένιος Τριβιζάς, Η Δόνα Τερηδόνα

Το εργαστήρι της Γλώσσας

- 1 Συμπληρώστε στις παρακάτω λέξεις τα γράμματα που λείπουν και τονίστε όπου χρειάζεται.

αμπελ <u>ώ</u> νας	<u>Θ</u> εσσαλονίκη	ψήθ <u>η</u> κα	<u>Π</u> οσειδώνας
καν <u>ό</u> νας	ελ <u>αι</u> οτριβείο	<u>μ</u> ακεδονίτικο	λαδ <u>ο</u> μπογιά
αι <u>ώ</u> νας	<u>Κ</u> ύπρος	λαδ <u>ώ</u> νω	δέθ <u>η</u> κα
ελ <u>αι</u> όλαδο	λαδ <u>ε</u> ρός	ο ε <u>αυ</u> τός μου	ξεν <u>ώ</u> νας

- 2 Συμπληρώστε τα κενά με τον κατάλληλο χρόνο των ρημάτων που είναι στην παρένθεση, για να μάθετε την περιπέτεια του Σάββα στο σπίτι της γιαγιάς.

Την προηγούμενη Κυριακή, η οικογένειά μου κι εγώ **βρεθήκαμε**..... (βρίσκομαι) με όλους τους συγγενείς μας στο σπίτι της γιαγιάς για να γιορτάσουμε τα γενέθλιά της. Όλοι **ξετρελαθήκαμε**.. (ξετρελαίνομαι) από τη νοστιμιά των φαγητών της, εκτός από μένα που δεν πρόλαβα σχεδόν να τα δοκιμάσω. Ακόμα δεν είχαμε αρχίσει να τρώμε, όταν, με μια απότομη κίνηση, αναποδογύρισα τη σαλτσιέρα πάνω μου. **Ντράπηκα**..... (ντρέπομαι) πολύ. Η μαμά **στενοχωρήθηκε** (στενοχωριέμαι), γιατί **λερώθηκε**..... (λερώνομαι) το καινούριο μου πουκάμισο και μου είπε να πάω γρήγορα στο μπάνιο να καθαρίσω τον λεκέ. Η γιαγιά όμως της είπε ότι, αν θέλει να **εξαφανιστεί**..... (εξαφανίζομαι) ο λεκές, πρέπει το πουκάμισο να **πλυθεί**..... (πλένομαι) οπωσδήποτε σε καυτό νερό. Η μαμά ηρέμησε, αλλά εμένα μου **κόπηκε**..... (κόβομαι) η όρεξη.

Τώρα όμως που κοιτάω την αναμνηστική φωτογραφία, με βρίσκω πολύ αστείο με τον τεράστιο λεκέ πάνω στο άσπρο μου πουκάμισο και μετανιώνω που δεν απόλαυσα τα φαγητά της γιαγιάς.

- 3 Αντικαταστήστε, όπου χρειάζεται, τον σύνδεσμο «και» με κόμμα για να φτιάξετε ασύνδετα σχήματα:

Οι κούκλες της Μαρίνας

«Η Μαρίνα πρώτη φορά έβλεπε τόσες πολλές κούκλες. Κούκλες που παρίσταναν ανθρώπους από την Κύπρο, ~~και~~ την Ελλάδα, ~~και~~ την Ευρώπη, ~~και~~ την Αφρική, ~~και~~ την Ασία, ~~και~~ την Αυστραλία και την Αμερική. Στέκονταν όλες στη σειρά, πρώτα οι κούκλες που παρίσταναν παιδάκια, ~~και~~ μετά οι κούκλες μαμάδες, ~~και~~ οι κούκλες πατέρες, ~~και~~ οι κούκλες παππούδες και οι κούκλες γιαγιάδες. Πιο κάτω άλλες κούκλες που παρίσταναν ζώα και πουλιά. Άσπρες αρκούδες, ~~και~~ πηδηχτά λαγουδάκια, ~~και~~ πολύχρωμα κοκόρια και ξένοιαστα κατσικάκια».

Μιχαλάκη Μαραθεύτη, Παιδική Φιλολογία, Κύπρος, 1979

Το εργαστήρι της Γλώσσας

4

Συμπληρώστε τον διάλογο της Άννας με τη μητέρα της βάζοντας απόστροφο όπου χρειάζεται στις φράσεις που είναι στις παρενθέσεις:

- (να είναι) — Πού **να 'ναι**..... τέτοια ώρα η Έλλη; Πώς θα γυρίσει
- (μέσα στη) **μες στη**..... βροχή; Ελπίζω να πήρε ομπρέλα.
- (μου είπε) (θα αργήσει) — Α! **Μου 'πε**..... πως **θ' αργήσει**..... λίγο.
- (τα Αγγλικά) — Μετά **τ' Αγγλικά**..... θα περνούσε **κι απ' το**.....
- (και από το) **σπίτι της Λένας να πάρει ένα βιβλίο.**
- (να αγοράσεις) — Εντάξει. Τότε πήγαινε εσύ, σε παρακαλώ, **ν' αγοράσεις**.....
- (για αύριο) ένα μπουκάλι γάλα **γι' αύριο**..... το πρωί.

5

Συμπληρώστε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις βάζοντας στη σωστή πτώση και στον σωστό αριθμό τις λέξεις που είναι στην παρένθεση:

- ❁ Τα παραμύθια **των γιαγιάδων της μιάς**..... (οι γιαγιάδες) κοιμίζουν γλυκά τα παιδιά.
- ❁ Οι συμβουλές **των μαμάδων**..... (η μαμά) είναι πάντα χρήσιμες.
- ❁ Τα αχλάδια είναι οι καρποί **της αχλαδιάς**..... (η αχλαδιά), τα μήλα **της μηλιάς**..... (η μηλιά) και τα καρύδια **της καρυδιάς**..... (η καρυδιά).
- ❁ Οι τετράγωνες **πλάκες**..... (πλάκα) **της αυλής**..... (η αυλή) σκεπάστηκαν από το χιόνι.
- ❁ Τα βιβλία είναι η πλουσιότερη πηγή **γνώσης**..... (γνώση) για όλους τους ανθρώπους.
- ❁ Συχνά η μετάφραση ξένων **λέξεων**..... (λέξη) στα ελληνικά είναι πολύ δύσκολη.

6

Παρακάτω διαβάζουμε μία από τις παραγράφους του κειμένου «Η ελιά στην Ελλάδα». Υπάρχουν όμως δύο προτάσεις που δεν ταιριάζουν με το περιεχόμενό της. Βρείτε τες και, αφού τις διαγράψετε, γράψτε δίπλα από την παράγραφο τον τίτλο της.

Την άνοιξη και το καλοκαίρι, η ελιά χρειάζεται υψηλές θερμοκρασίες για να βλαστήσει, να καρπίσει και να ωριμάσει ο καρπός της. Οι παγετοί του φθινοπώρου μπορεί να είναι καταστροφικοί για την ελιά. Αν δεν κλαδευτεί η ελιά, το ύψος της μπορεί να φτάσει και τα 30 μ. Τον χειμώνα, η ελιά έχει ανάγκη από μια περίοδο χαμηλών θερμοκρασιών, μεταξύ 7° C και 16° C. Ο δάκος είναι ο μεγαλύτερος εχθρός της ελιάς. Απότομη πτώση της θερμοκρασίας κάτω από -5° C είναι καταστροφική για την καλλιέργειά της.

**Η καλλιέργεια της ελιάς
χρειάζεται και τις κατάλληλες
θερμοκρασίες.**